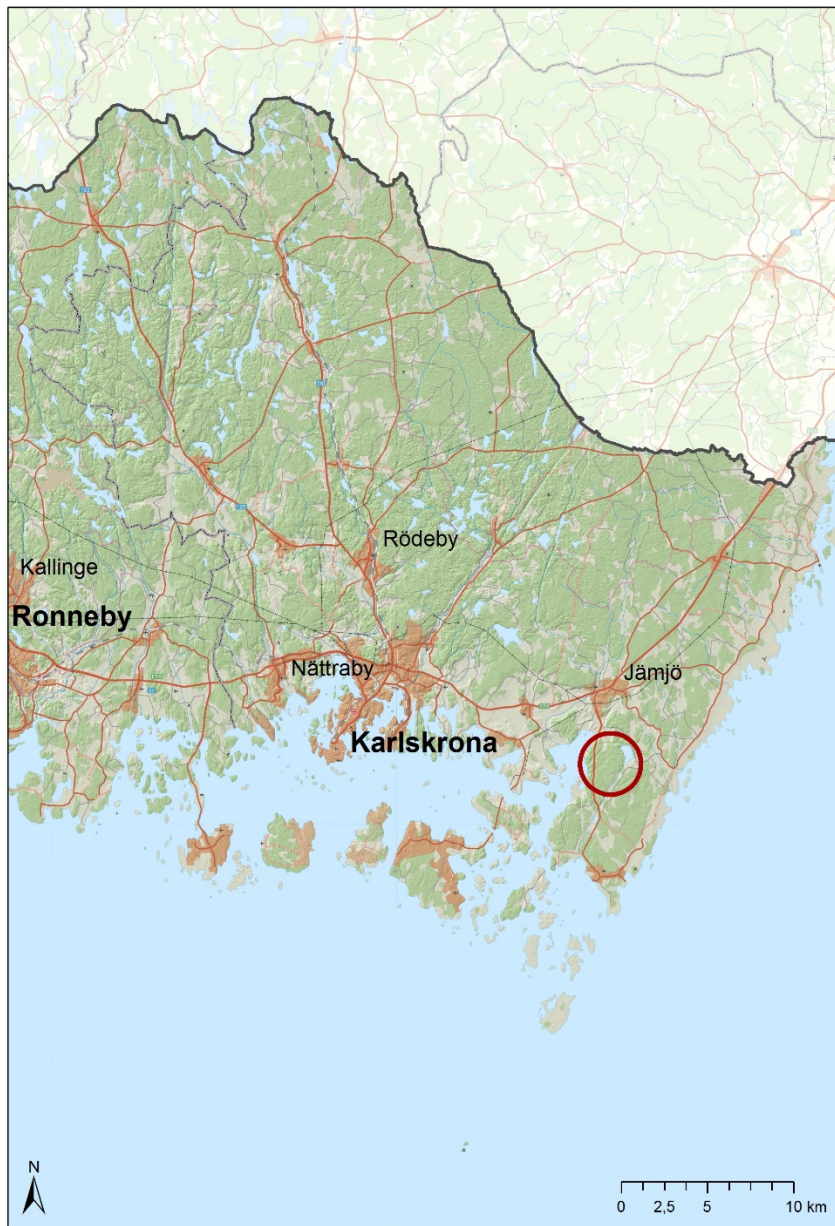

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410105 Färskesjön

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410105 Färskesjön**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 333,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-05-24

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-05-31

Markägarförhållanden:

Staten (Naturvårdsverket)

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2000-07-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2004-12-01,

SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3110 - Näringsfattiga slättsjöar

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

8230 - Hällmarkstorräng

9010 - Taiga

9080 - Lövsumpskog

9110 - Näringsfattig bokskog

9160 - Näringsrik ekskog

9190 - Näringsfattig ekskog

91D0 - Skogsbevuxen myr

1042 - Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*A224 - Nattskärre, *Caprimulgus europaeus*A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*A246 - Trädlärka, *Lullula arborea*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Färskesjön bidrar till uppfyllandet av miljömålen Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt- och djurliv.

Områdets prioriterade bevarandevärden är de näringsfattiga och näringsrika ek- och bokskogarna, den näringsfattiga sjön samt den rika förekomsten av nattskärria. Färskesjön utgör ett av länets mest komplexa och artrika naturområden med mosaik av ädellövskogar, hållmarker, våtmarker. Våtmarkerna ingår i den nationella myrskyddsplanen, och delar av dem i Skogsstyrelsens sumpskogsinventering. Större delen av området är klassat som nyckelbiotop eller naturvärdesobjekt, och är naturreservat. Ett flertal rödlistade arter har påträffats.

Beskrivning av området

Färskesjöområdet är beläget på Torhamnslandet i östra Blekinge. I området ingår en del den näringsfattiga källsjön Färskesjön, Sveriges sydöstligaste sjö. Väster därom utbreder sig ett flackt urbergsområde, som bildar en mosaik av vidsträckta hållmarker med mellanliggande skogklädda, morän- och sedimentfyllda sprickdalar. I området finns ekskogar, avenbokskogar, bokskogar, lövblandskogar, hållmarkstallskogar och sumpskogar. Längs sprickor i hållmarkerna är ek, bergek, en och tall vanliga. I de mindre och grunda sprickdalarna finns en smal bård av ekskog längs berghällarna och inslag av andra trädslag i själva dalbottenarna. Skogarna varierar från fattiga hedskogar till rika ängskogar med bland annat blåsippa och sårläka.

Så gott som hela området, förutom sjön, är i den rikstäckande våtmarksinventeringen (VMI) klassat som en våtmarks mosaik med sumpskogar, öppna mjukbottenkärr med vitmossa i bottenskiktet och hållkärrskärr. Slättamossen i väster utgörs i sin södra del ett mjukbottenkärr. I den norra delen har torv brutits och där finns numera en grund, vegetationsrik myrsjö. Uttag av vatten från Färskesjön och vattennivån i sjön regleras enligt en vattendom från 1964.

Områdets djurliv är varierat med arter som nattskärria, spillkråka, trädlärka, större vattensalamander och citronfläckad kärrtrollslända, som alla är särskilda Natura 2000-arter. Exempel på rödlistade arter som påträffats är hasselnok (sårbar), sandödla (sårbar), långbensgroda (sårbar), rombjätteknäppare (sårbar), brun sikelvinge (nära hotad), bleksopp (sårbar) och skillerticka (sårbar).

I området finns ett stort antal kulturhistoriska spår i form av lagskyddade fornlämningar såsom gravfält, rösen, stensättningar, resta stenar, en gammal hålväg samt lämningar av jordbrukets expansion på marginella marker under 1800-talet. På hållmarkerna dominerar fornminnen från bronsåldern. Gravkoncentrationen är den största på Torhamnslandet.

Vad kan påverka negativt

Skog

- Skogsbruksåtgärder i anslutning till området som leder till ökad fragmentering av biotoper, vilket försvårar arters spridning och kan ge ändrat mikroklimat för arter.
- Invandring av gran i områdets sumpskogar och ädellövskogar.
- Igenväxning och beskuggning kring grova träd.

Sjöar

- Skogsbruksaktiviteter i direkt anslutning till sjöns östra del kan orsaka ökad belastning av humusämnen, grumling och igenslamning av bottenvegetation och grunda bottnar. Avverkning av strandskogen förändrar hydrologi och struktur i strandzonen och ökar risken för erosion. Grumling är negativt både för naturtyperna näringsfattiga slättsjöar och myrsjöar och för deras karaktäristiska- och typiska arter.
- Markavvattning och regelbunden rensning av diken i tillrinningsområdet kan orsaka grumling som är negativt både för naturtyperna näringsfattiga slättsjöar och myrsjöar och för deras karaktäristiska- och typiska arter.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.

Citronfläckad kärrtrollslända

- Igenväxning runt vattnet och medföljande beskuggning missgynnar arten, liksom igenväxning av själva vattnet om den öppna vattenspegeln försvinner.

Fåglar

- Förtätning av skogen och igenväxning av öppna ytor, både inom och utanför området. (nattskärre och trädlärka)
- Nedläggning av jordbruksmark i det omgivande landskapet. (nattskärre och trädlärka)
- Brist på lämpliga boträd inom området. (spillkråka)

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området

Större delen av området är avsatt som naturreservat genom två beslut, 2002 och 2007, med tillhörande skötselplaner från samma år, och skyddas enligt 7 kap 4-6 och 30 §§ miljöbalken. I reservatsföreskrifterna regleras naturvårdsförvaltningen, allmänhetens rättigheter och skyldigheter samt markägarens och nyttjanderättshavarens förfoganderätt över området och vad denne behöver tåla för intrång. Reservatet förvaltas av Länsstyrelsen Blekinge. En utvidgning av reservatet så att det omfattar hela Natura 2000-området är planerad 2017.

Citronfläckad kärrtrollslända är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845). Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa djur samt ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Det är också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats, vilket innebär att inte bara arten, utan även dess livsmiljö under alla levnadsstadier är skyddad.

Behov av åtgärder

Kunskapen om flera av områdets naturtyper är bristfällig. En inventering av dessa är angelägen. Även en inventering av vissa artgrupper, främst insekter och kryptogamer, är önskvärd.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3110 - Näringsfattiga slättsjöar

Areal: 27,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Färskesjön är en 4,2 meter djup näringsfattig källsjö med klart vatten. Ungefär halva sjön ingår i Natura 2000-området, och även i naturreservatet. Stränderna utgörs på västra sidan av klippor och av morän samt i öster av en flack sandstrand. Sjöns östra och norra sidor är långgrundade ut till en kant där vattendjupet snabbt ökar. Vegetationen i sjön består av gles bladvass och lågvuxna sävarter samt bitvis av tät bestånd av rosettbladsväxter som notblomster, strandpryl och styvt braxengräs. Längs stränderna växer bland annat pors. Färskesjön regleras enligt en vattendom från 1964, där vattenuttag och nivå regleras med en högsta amplitud på 0,65 meter. Den nuvarande regleringens påverkan på sjöns växt- och djurliv bedöms som ringa. Färskesjön utgör en vattenförekomst inom vattenförvaltningens arbete med EU:s ramdirektiv för vatten, och har klassats till God ekologisk status (2013) vilket bland annat baserats på försurningssituationen.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 27 hektar. Sjöns hydrologiska regim ska vara naturliknande, det vill säga ha vattenståndsfluktuationer med naturlig säsongvariation, så att förutsättningarna för naturtypens typiska och karaktäristiska arter upprätthålls samt skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Strandzonen ska präglas av en återkommande störning med periodvis blottlagda stränder och en årlig kortskottsvegetation (exempelvis vågerosion och ishyvling). Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen och ha en god fysikalisk och kemisk vattenkvalitet. Vattnet ska inte vara för surt, syrgashalten ska vara god och halten av näringsämnen ska vara naturligt låg - intermediär. Där lämpligt bottenstrukturer finns (sand eller grus) ska det finnas kortskottsvegetation med typiska arter som notblomster, strandpryl och styvt braxengräs. Sjön ska vara fri från främmande arter eller fiskstammar som kan påverka dess artsammansättning eller variation av arter negativt genom ändrade konkurrensförhållanden eller smittspridning. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst God.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

3160 - Myrsjöar

Areal: 2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den vattenfyllda delen av Slättamossen, i områdets västra del, är av naturtypen myrsjöar. Sjön har uppkommit genom torvbrytning. Vattnet är brunfärgat. En av områdets viktiga arter, citronfläckad kärrtrollslända, lever i och i anslutning till Slättamossen. Den rödlistade arten långbensgroda förekommer i området.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 2 hektar. Sjön ska ha god vattenkvalitet, och hydrologin ska vara opåverkad av ingrepp. Hydrologin i strandzonen ska vara intakt. Sjön ska vara naturligt lågproduktiv och vattnet påverkat av humussyror, naturligt surt och brunfärgat.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men en inventering av typiska arter är önskvärd.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 5,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Färskesjöområdet innehåller ett flertal ytor som är av naturtypen öppna mossar och kärr. Den största av dem är Slättamossens södra del som består av ett mjukmattekärr med bland annat rufsvitmossa, fransvitmossa, klubbvitmossa, sotvitmossa, praktvitmossa, hornvitmossa, vitag, småsileshår, tranbär och krypvide.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 5,6 hektar och våtmarken opåverkad av diken med avvattande effekt. De typiska arterna vitag och småsileshår ska förekomma i livskraftiga populationer. Naturtypen ska vara fri från igenväxningsvegetation som uppväxande sly samt invandrad gran och björk.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 79,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

En relativt stor areal inom området har klassats som hällmarkstorräng. Naturtypen återfins i hela området i en mosaik med olika typer av ädellövskog. Den mest utbredda förekomsten finns i områdets norra och centrala delar. De öppna ytorna varvas med större inslag av ek, tall och en. I fältskiktet är ljung vanlig. Andra arter är tulkört och bergven. Det finns även äldre uppgifter om fjällnejlika inom området, men arten har inte rapporterats under senare år. Med all säkerhet har området varit mer öppet och beteshävdad i tider. Naturtypens artsammansättning i området är i nuläget bristfälligt känd.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 79 hektar. Igenväxningsvegetation som uppväxande sly får inte förekomma. Kärnväxtfloran ska domineras av konkurrenssvaga arter. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. En inventering av typiska och karaktäristiska arter är nödvändig.

9010 - Taiga

Areal: 0,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

En liten förekomst av taiga finns på en fastmarksholme i Slättamossen i områdets sydvästra del. Naturtypen präglas av olikåldrig tallskog med såväl torrakor som lågor i olika nedbrytningsstadier. Artsammansättningen är i nuläget inte närmare känd.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,5 hektar. Skogen ska utvecklas med naturlig dynamik. Naturliga processer som åldrande och avdöende av träd leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsstadier och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av exempelvis högt grundvatten, stormfällning och/eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. En inventering av karaktäristiska och typiska arter är nödvändig.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 4,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Lövsumpskog förekommer inom ett par mindre områden mellan Slättamossen och Färskesjöns sydspets. Skogen består delvis av al på socklar. Ett visst inslag av barrträd finns. Närmare uppgifter om fältskikt och eventuell förekomst av död ved saknas.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 4,9 hektar. Naturliga hydrologiska processer i mark och i vattenmiljön ska påverka skogens dynamik och struktur. Lövträd ska utgöra ett påtagligt inslag och det ska finnas liggande död ved och stubbar samt enstaka stående döda eller döende träd. I området ska även finnas träd med socklar och enstaka träd med hackspettsbohål. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. En inventering av typiska och karaktäristiska arter är nödvändig.

9110 - Näringsfattig bokskog

Areal: 14,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Näringsfattig bokskog förekommer inom tre delområden norr och nordväst om sjön, samt söder om utloppet. Skogen domineras av bok, med inslag av ek samt någon enstaka lind och ask. Kärlväxtfloran är inte närmare dokumenterad. Svampfloran innehåller flera rödlistade och intressanta arter, bland annat svart taggsvamp (nära hotad), blåfotad taggsvamp (sårbar, nu uppdelad i två nya arter), bleksopp (sårbar) och bokvårtlav (nära hotad, typisk art). Signalarten glansfläck har hittat på många träd (även på ek). Död ved förekommer.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 14,1 hektar. Åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning ska påverka skogens dynamik och struktur. Bok ska vara dominerande trädslag. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat, och det ska finnas ett stort inslag av död ved i olika nedbrytningsstadier. Gran ska inte tillåtas i sådan omfattning att de skadar biologiskt gamla och värdefulla träd i området. Typiska arter som bokvårtlav ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men en inventering av typiska arter är önskvärd.

9160 - Näringsrik ekskog

Areal: 13,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen finns inom några delområden i söder, och utgörs av ekskog på relativt torr mark med hassel, rönn, en och murgröna (typisk art). I fältskiktet växer bland annat blåsippa, buskstjärnblomma, harsyra och de typiska arterna murgröna, myskmadra och lundslok. Död ved förekommer främst i form av torrakor, högstubbar och lågor. I området finns även ytor med mer eller mindre ren avenbokskog med mindre inslag av bok.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 13,4 hektar. Småskaliga naturliga processer, som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning ska påverka skogens dynamik och struktur. Ek ska utgöra ett dominerande inslag. Bok ska inte tillåtas ta överhanden över ek. Det ska finnas gamla träd av ädellöv och föryngring med nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Död ved ska förekomma rikligt. De typiska arterna murgröna, myskmadra och lundslok ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 155,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Färskesjöområdet mest utbredda naturtyp är näringsfattig ekskog, med mosaikartad förekomst norr och väster om sjön. Den utgörs av ekrattskog på grund mark och med stort inslag av hållmarker. Förutom ek finns ett varierande inslag av bok, avenbok och lind. Fältskiktet är artfattigt och innehåller bland annat murgröna, tulkört och ljung. Bland kryptogamer har påträffats platt fjädermossa, glansfläck (rikligt, även på ek), lönnlav och bokvårtlav (rödlistad som nära hotad). Skogen innehåller rikligt med död ved i form av torrakor, högstubbar och lågor i olika stadier av nedbrytning, men även i levande träd.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 155 hektar. Småskaliga naturliga processer, som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning ska påverka skogens dynamik och struktur. Ek ska utgöra ett dominerande inslag. Det ska finnas gamla träd av ek, och föryngring med nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Död ved ska förekomma rikligt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott, men en inventering av typiska arter är önskvärd.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 0,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett mindre område i områdets centrala del utgörs av skogsbevuxen myr. Trädskiktet utgörs av tall, men i övrigt är naturtypens beskaffenhet i området otillräckligt känd.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 0,7 hektar. Myren ska vara opåverkad av diken med avvattande effekt. Myrens artsammansättning av karaktäristiska arter ska vara intakt. Igenväxningsvegetation som uppväxande sly och invandrad gran ska inte förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. Inventering av typiska och karaktäristiska arter är nödvändig.

1042 - Citronfläckad kärrtrollslända, *Leucorrhinia pectoralis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Citronfläckad kärrtrollslända förekommer i grunda småvatten som dammar och myrgölar, men också i vegetationsrika vikar av större sjöar. Tillgången till relativt näringsrikt vatten är en förutsättning för artens förekomst. Frånvaro av fisk gynnar arten. Goda lokaler utmärks av en relativt rik flora av vattenväxter och små öppna vattenytor. Öppna vattenspeglar med vindskyddande strandvegetation är viktigt för sländans parningsflykt och äggläggning.

Hanarna är revirhävande, medan honorna för en mycket tillbakadragen tillvaro fram till tidpunkten för parningen. Larvens utveckling är i regel tvåårig, men kan variera från ett till tre år beroende på klimat och födotillgång. Den lever i larvstadiet som rovdjur i vatten med hög artrikedom av vatteninsekter. Den citronfläckade kärrtrollsländan är som fullbildad en god flygare och kan förflytta sig mer än 10 kilometer mellan olika vattensystem.

Citronfläckad kärrtrollslända är inte rödlistad i Sverige, utan bedöms som livskraftig, men förekomst av arten har ansetts vara en indikator på miljöer som är rika även på andra trollsländearter. Beskuggning av småvatten på grund av igenväxning är sannolikt en hotfaktor för enskilda populationer. Eutrofiering där vegetationen så blir tät att öppna vattenytor försvinner är negativt för arten. I urbana områden är exploatering och igenläggning av vatten ett hot.

Ett fynd av citronfläckad kärrtrollslända har rapporterats från Färskesjön, år 2008 då en individ observerades. Vid Slättamossen i områdets sydvästra del har arten setts vid många tillfällen under 2000-talet, och i flera fall har upp mot tio individer observerats vid samma tillfälle.

Bevarandemål

Citronfläckad kärrtrollslända ska förekomma i området. Vattnet i Slättamossen ska vara solbelyst, ha öppna vattenytor samt ha god vattenkvalitet och inte vara igenväxt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för citronfläckad kärrtrollslända bedöms som gott.

A224 - Nattskärra, *Caprimulgus europaeus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Nattskärnan behöver tillgång till lämpliga födosöks- och häckningsområden i torra, glesa skogar eller tallplanteringar. Den vanligaste häckningsmiljön är gles, luckig tallskog på sandig mark eller hällmarker, och uppskattningsvis finns större delen av det samlade beståndet i landet i sådana miljöer. Ofta häckar den i sådana skogar i direkt anslutning till små hyggen, gläntor, brandfält eller torra impediment. Det finns dock vissa regionala skillnader i biotopval – i sydligaste Sverige (Skåne, Halland, Blekinge) finns en betydande del av beståndet, omkring hälften, i gles löv- och blandskogsmiljö.

Färskesjöområdet, och det omgivande Torhamnslandet, utgör sannolikt ett av nattskärans starkaste fästen i landet. Arten hörs årligen sjunga med ett flertal individer både inom och strax utanför Natura 2000-området. Den mosaikartade naturgivna strukturen med bitvis gles skog och öppna hällmarker är av avgörande betydelse för artens förekomst i området.

Bevarandemål

Nattskärna ska årligen häcka inom området. Näringsfattig gles ekskog, som är artens livsmiljö, ska ha ett gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten bedöms som gott.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråkan behöver tillgång till lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok. Boträden ska vara minst 30 cm i diameter för asp och 40 cm för tall. Spillkråkan är en nyckelart som producerar ett stort antal bohål som är lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår att mejsla ut sitt bo. Arten behöver även tillgång till lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Den födosöker lågt i träd och stubbar, gärna i rotrötade granar, efter hästmyror.

Spillkråka hörs och ses ofta i Färskesjöområdet. Artens population är inte närmare undersökt, men förutsättningarna för arten att häcka bedöms som mycket goda.

Bevarandemål

Spillkråka ska årligen häcka inom området, och dess livsmiljö taiga ska ha ett gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för naturtypen. En god livsmiljö förutsätter bland annat tillgång till lämpliga boträd.

Bevarandetillstånd

Artens bevarandetillstånd bedöms som gott.

A246 - Trädlärka, Lullula arborea

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Trädlärkan häckar på torra marker med gles skog, gärna tallskog på hållmarksområden. Arten återkommer tidigt på våren (mars). På grund av bland annat upphörande skogsbyte och plantering med gran i tidigare glesa tallskogar så har mängden lämpliga biotoper minskat kraftigt för trädlärkan sedan mitten av 1900-talet. Minskningen i Sverige har dock bromsats upp så att arten inte längre finns med på rödlistan.

I Färskesjöområdet har trädlärka hörts och setts spela vid ett flertal tillfällen (enligt flera rapporter i Artportalen). Artens förekomst i området är dock inte fullständigt undersökt. Den mosaikartade naturgivna strukturen med bitvis gles skog och öppna hållmarker är av avgörande betydelse för artens förekomst.

Bevarandemål

Trädlärka ska årligen häcka inom området. Näringsfattig gles ekskog, som är artens livsmiljö, ska ha ett gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott, men en noggrannare dokumentation av artens förekomst är önskvärd.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-06-17).
- Ehnström B. 1999. Inspektion av sex skogsområden i Blekinge län den 3 juni 1998. Opublicerad exkursionsrapport.
- Franzén, L. 1994. Våtmarker i Blekinge. Länsstyrelsen i Blekinge Län.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2002. Beslut om bildande av naturreservatet Färskesjön i Karlskrona kommun, med tillhörande skötselplan.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2007. Beslut om utvidgning av naturreservatet Färskesjön i Karlskrona kommun, med tillhörande skötselplan.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2013. Epifyter i bokskog -en inventeringsrapport från miljöövervakning 2012-2013.
- Länsstyrelsen i Skåne, Blekinge, Halland och Kronoberg. 2016. Epifytiska lavar och mossor i bokskog- utvärdering av miljöövervakning i södra Sverige 2011-2014.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 3 & 4.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport - objekt i Götaland.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Persson, T. 2000. Underhandsmaterial om Färskesjöområdet kulturhistoriska värden, Blekinge Museum.
- Skogsstyrelsen. 1993. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 2919-1993, N 4371-1993, N 4372-1993, N 4396-1993, N 4415-1993.
- Skogsstyrelsen. 1993. Naturvärde. Ärendebeteckning: N 4627-1993, N 4653-1993.
- Skogsstyrelsen. 1994. Sumpskog. ObjektID: 030640011 (2 delobjekt), 030640021 (2 delobjekt), 030650051 (3 delobjekt).
- Söderbygdens vattendomstol. 2004. Vattendom: Dom A 58/1964, AD 5/1964, 1964-09-28.
- VISS VattenInformationsSystem Sverige, www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-06-17).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

